

**XIX. županijsko natjecanje iz hrvatskoga jezika
5. ožujka 2014.**

treći (III.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

90	
----	--

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu i na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti napisani pisanim slovima.
9. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pismenu žalbu.

Želimo ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Županijskoga povjerenstva)

2. _____
(član Županijskoga povjerenstva)

3. _____
(član Županijskoga povjerenstva)

1. Zaokruži riječi koje treba pisati velikim slovom.

antun gustav matoš rodio se 1873. godine u tovarniku, u srijemu. za sebe je znao reći kako je bunjevac podrijetlom, srijemac rodom, a zagrepčanin odgojem. napušta zagreb i odlazi u beč studirati veterinarstvo. nakon lutanja europom zagrebu i jurjevskoj ulici na gornjemu gradu ponovno se i trajno vraća 1908. godine. njegove su pripovijetke u zbirkama *iverje*, *novo iverje* i *umorne priče* uvele u hrvatsku književnost tehniku modernističke novelistike. vrlo su zapaženi i njegovi putopisi *naši ljudi i krajevi*, kao i kritike i eseji. posebno su književno vrijedne njegove lirske pjesme u zbirci *lirika*, u kojima virtuoznom obradom uspijeva dostići ideale europske lirike razdoblja estetizma. danas, stotinu godina od njegove smrti, slavimo matoša kao središnju osobu hrvatske moderne.

6	
---	--

2. Upiši *ije/je/e*.

Hrt me gledaše nepov()rljivo, režeći. Sunce jurve zalazilo za modre br()gove. V()trić nosi mušice i komarce...

– Gd() ste, zaboga, drago d()te? Kako ste sm()li izaći iz kuće ovako sami i nikome ni r()ći? B()dno moje d()te! ... Ne pričah li vam o Žaku Trbos()ku, što ubija lualice d()vojke?

– Ja ću umr()ti...

Gvozdena kapija proguta njen b()li trag i sl()po jecanje, a ja ostanem u n()moj tišini.

A kad utnuše osv()tljeni prozori, napih se ledene vode iz ždr()la zmijolike Gorgone.

Vodila me l()pa i sl()pa Aventira, moja gospođa.

(Antun Gustav Matoš, *Cvijet sa raskršća*)

4	
---	--

10	
----	--

3. Upiši nadslovne (dijakritičke) znakove za č i ć.

– Gospođica je nabasala slučajno, i nagovarala je da se vrati kuci.

No gospodin učini kao da me ne čuje, i pođe, vukuci sljepicu. Sluge zaostaše, šapucuci bezocno... Došlo bi do gušenja, da se iza desetak koracaja Izabela ne stade trgati kao uhvaceno ptice slabackim krilima, cemereci blago veće jadikovkom nemocnom i slijepom.

– I njega povedi, i njega! On ima glas koji sam negdje čula i lici našem pokojnom

Gastonu!

(Antun Gustav Matoš, *Cvijet sa raskršća*)

4	
---	--

4. Odredi glasovne promjene u podcrtanim riječima.

a) Vjetar vitla prvo suho lišće.

b) Zar ću odista da dišem dušom tvojom u kojoj tako tajanstveno blista ta duboka i mrkla noć?

c) Lampa je gorjela iza njezine glave, i kosa joj plamtijaše kao zlatna aureola.

(Antun Gustav Matoš, *Camao*)

a) _____ , _____

b) _____

c) _____

3	
---	--

5. Označi padež uobičajenom kraticom (N, G, D, A, V, L, I) iznad svih sklonjivih (imenskih) riječi.

Vjetar vitla prvo suho lišće. Noćno se jezero bjelasa kao srebrna ženska put pod crnom koprenom, Kamenski sjednu na klupu.

– Znao sam da ćeš me čekati, Fanny!

Ona sjedne uz njega. Svijeta malo: pokoji radnik u okovanim cipelama. Ispod njih plavi

nečujno bijela i pjenasta pjega: labud.

(Antun Gustav Matoš, *Camao*)

5	
---	--

12	
----	--

6. Razvrstaj u tablicu sve glagolske oblike iz teksta.

Jednoga predvečerja, izgubivši cio dan hvatanjem raka u potoku i sanjarenjem pod vrbama, zakrenem u voćnjak sa vidikom na selo i na Savu i opazih na klupi pod orahom nju. Helenu! (...) Prezirući cijelu okolinu, izbjegavajući posjete seoske gospode, Helena se samo sa mnom družila i zabavljala. Ljubav mi postade potrebom, jer osjećah da ću tek ljubavlju otkriti tajnu ljepote i pravi smisao života. (...)

Helena se i opet brzo maskirala, pošto mi bijaše krišom pokazala neviđenu krasotu svoga lica. Da mi je rekla neka ubijem ili neka se ubijem, bez razmišljanja bih je bio poslušao. (...)

– Taj je čovjek luda ili zlikovac. Gospodine, dajte ga zatvoriti.

(Antun Gustav Matoš, *Lijepa Jelena*)

infinitiv	
prezent	
perfekt	
imperfekt	
aorist	
pluskvamperfekt	
futur prvi	
imperativ	
kondicional drugi	
glagolski prilog sadašnji	
glagolski prilog prošli	

6	
---	--

6	
---	--

7. Razvrstaj podcrtane sintagme prema vrsti gramatičke veze među njihovim sastavnicama.

A ona se tako djetinjasto smješka na sunčani zrak, koji joj je pozlatio jamicu na zarudjelom obrazu. Stari lakej uzdahnu i odnese drhtureći plitice u kuhinju.

(Antun Gustav Matoš, *Camao*)

Sročnost: _____

Upravljanje: _____

Pridruživanje: _____

3	
---	--

8. Odredi sintaktičku službu istaknutim imenskim oblicima u lokativu.

a) Knezovi i vojvode sjede **u strahu**. _____

b) Dolaze **u svibnju**. _____

c) Bili su vladari **na glasu**. _____

d) **O tome** nisu razmišljali. _____

4	
---	--

9. Razvrstaj podcrtane sintagme prema ulozi zavisne sastavnice.

Bijaše to čovjek koji tako jasno snivaše da miješaše zgode snova sa događajima jave, da ga se život u snu često jače doimaše od realnih događaja. Pružio je glavu u pijesak poput noja, prolazio životom okrenuvši oči u sebe.

(Antun Gustav Matoš, *Camao*)

odredbena (atributna) sintagma: _____

dopunska (objektna) sintagma: _____

okolnosna (adverbijalna) sintagma: _____

3	
---	--

10	
----	--

10. Odredi što izriču istaknuti oblici u perfektu.

a) Da se **niste pomaknuli!**

b) **Vidjela** žaba gdje konja kuju pa i ona **digla** nogu.

c) **Dogovorili smo se** o svemu.

d) Ako ne završimo na vrijeme, **propali smo.**

4	
---	--

11. Preoblikuj zadane Matoševe sintagme s imenskim atributom u sintagme s pridjevnim atributom.

a) *idila cvijeća*

b) *pakao sela*

c) *život u Parizu*

2	
---	--

12. Zadatak ima dva dijela.

a) **Odredi rečenicu prema ciljnoj usmjerenosti (priopćajnoj svrsi).**

b) **Odredi vrstu sklapanja rečenice.**

Znao sam, dobro će pobijediti.

a) _____

b) _____

2	
---	--

13. Podcrtaj izravne objekte u rečenicama.

Nije imao smisla za humor. Često ih posjećujemo u znak prijateljstva. Iznijeli su pred nas

kruha i vina. Vjerovali su svojim prijateljima.

2	
---	--

10	
----	--

14. U rečenicu *Emigrirao je u Europu...* uvrsti navedene primjere priložnih oznaka tako da odgovaraju zadanoj vrsti priložne oznake.

uza sve opasnosti, zbog bijega iz vojske, radi sigurnosti

a) priložna oznaka uzroka _____

b) priložna oznaka namjere _____

c) priložna oznaka dopuštanja _____

2	
---	--

15. Podcrtaj predikate u navedenome tekstu.

U Sarajevu obidoh S. S. Kranjčevića, nađoh ga na mrtvačkom odru. Umro je u najljepšoj dobi kao većina naših pjesnika... Već banalnost oko njegove smrti djelovaše tragično. Veliki pjesnici trebali bi sakriti svoju smrt, iščeznuti u elemente... Kranjčević bijaše pjesnik što obožavaše život. Zloguke njegove strofe slutnja su ... Njegova žena mi reče da ga od života ne mogahu otrgnuti ni najgroznije fizičke boli. Što naš pjesnik reče, to mu se evo steče.

(Antun Gustav Matoš, *U sjeni velikog imena*)

4	
---	--

16. Ispiši imenske atribute iz zadane rečenice.

Njezine su oči boje mora.

1	
---	--

7	
---	--

17. Ispiši atribute iz rečenica.

Matoš je najvažniji predstavnik hrvatske moderne. U književnosti se javlja krajem devetnaestoga stoljeća, a u svojim pripovijetkama često prikazuje likove čudaka.

Atributi: _____

2	
---	--

18. Ispiši subjekte iz rečenica.

a) Pobijediti je bilo lako. _____

b) Najbolje čeka nagrada. _____

c) To može svatko. _____

2	
---	--

19. Ispiši apoziciju iz navedene rečenice.

Mi djeca budućnost smo svijeta.

1	
---	--

5	
---	--

20. Zadatak ima dva dijela.

- a) **Odredi vrstu zavisno složene rečenice.**
b) **Ispiši suodnosnu riječ.**

Učinili su onako kako im je rečeno.

a) _____

b) _____

2	
---	--

21. Odredi sve samostalne i nesamostalne rečenične dijelove (članove) u navedenoj rečenici.

Novčar Forest istrusi lakomo ostatak konjaka.

(Antun Gustav Matoš, *Camao*)

subjekt: _____

predikat: _____

objekt: _____

priložna oznaka: _____

atribut: _____

apozicija: _____

4	
---	--

22. Preoblikuj raščlanjenu jednostavnu rečenicu u neraščlanjenu.

Često govori o glazbi.

1	
---	--

7	
---	--

23. Preoblikuj rečenicu upravnoga govora u zavisno složenu rečenicu neupravnoga govora.

Solus reče Izabeli: „Ja sam vuk, mršavi, slobodni vuk.“

1	
---	--

24. Zadane složene vezničke (sindetske) rečenice preoblikuj u složene bezvezničke (asindetske) rečenice.

a) Otvori vrata, uđe i pozdravi sve prisutne.

b) Znaš ili ne znaš!

c) Ne možete znati rezultate jer ste zakasnili.

3	
---	--

25. Odredi vrstu pogodbene rečenice.

a) Pomoći će ti zamoliš li ih za pomoć.

b) Mogli bismo se zamjeriti prijateljima ako ih ne bismo posjetili.

c) Kad bismo više radili, postigli bismo bolji rezultat.

d) Da ste učili, nešto biste naučili.

4	
---	--

8	
---	--

26. Prepiši sljedeće rečenice poštujući norme standardnoga jezika.

a) Natječu se po prvi puta.

b) Pet mladića sjedili su u istome razredu.

c) Dva člana Povjerenstva dežurali su na ispitu.

d) Budite dosljedan u ispravljanju ispita!

4	
---	--

27. Ne mijenjajući postojeći redoslijed rečeničnih dijelova, na mjesto istaknutoga rečeničnog dijela uvrsti zavisnu rečenicu.

Očarano je gledao u nju.

1	
---	--

28. Odredi vrstu zavisno složene rečenice prema službi.

a) Nedavno primi pismo koje ga još više uzruja.

b) Glavno je da odemo što prije odavde.

c) Vi niste da svirate na daskama!

d) Osjećao je da je potpuna iznimka.

(Antun Gustav Matoš, *Camao*)

4	
---	--

9	
---	--

29. Ispiši surečenice iz navedene višestruko složene rečenice.

Pas koji je dotrčao stane grepsti po vratima, a Kamenskoga tako smete da naleti na zatvoren prozor.

(Antun Gustav Matoš, *Camao*)

2	
---	--

30. Odredi vrstu zavisno složene priložne rečenice.

- a) Premda je znao za njegovu dosadu, žaljaše za srdačnim i zdravim selom.
- b) Kada ga ne imađaše, hlapljaše za novcem.
- c) I budne mu tako kao kada čujete nad glavom šum vjetra kroz borje.
- d) Pričaj mi patnje tvojih putova da ti lakne duši!

(Antun Gustav Matoš, *Camao*)

- a) _____
- b) _____
- c) _____
- d) _____

4	
---	--

6	
---	--